

9 augustus 2010

INNOVATIEF ONDERNEMERSCHAPCENTRAAL IN HET REGEERAKKOORD

Geachte heer Opstelten,

Actie gewenst! Meer dan 3600 innovatiewerkers sturen aanmaning voor concreet stimuleringsbeleid ten aanzien van innovatief ondernemerschap

De door het ministerie van Economische Zaken geïnitieerde LinkedIn discussiegroep Innovatie 2.0 - Community of Talents draagt op de hierna volgende pagina's een aantal praktische suggesties aan voor het innovatiebeleid van het komende kabinet en wil zich op constructieve wijze inzetten voor de verdere uitwerking en realisatie daarvan. Deze aanbevelingen vloeien voort uit online gevoerde discussies en de conferentie ['Actie is wenselijk! De innovatiemotor duurzaam aan de praat.'](#) op 1 juli jl. in Het Buitenhuis in Den Haag.

Wij zien dat de innovatiemotor hapert.

De Nederlandse concurrentie positie verslechtert. Zonder ingrijpende maatregelen en hervormingen zakt de concurrentiekracht van Nederland verder af. De KIA-coalitie stelt in de Kennis en Innovatie Agenda 2011- 2020 dat ruim drie miljard Euro publiek geïnvesteerd moet worden in voornamelijk funderend onderwijs (42%), hoger onderwijs (30%), publiek onderzoek (13%) en subsidies voor privaat onderzoek (8%).

De Community of Talents is van mening dat de oplossing voor een beter innovatieklimaat niet primair ligt bij nog meer onderzoek of nog meer subsidies. Slechts 2% van de kennis wordt toegepast. Ook de effectiviteit van subsidies lijkt in de praktijk beperkt. Terwijl Nederland op het gebied van innovatief ondernemerschap ruimschoots achter loopt op de in de KIA voor 2020 gestelde doelen. (Zie 'Achtergrond' op pag. 6).

Innovatief ondernemerschap centraal in het regeerakkoord

Wij vragen om een centrale plek in het regeerakkoord voor stimuleren van ondernemerschap en burgeremancipatie gericht op de succesvolle introductie van vernieuwing. Dit is van belang als de regering de economische crisis en maatschappelijke problemen serieus en structureel wil aanpakken. De oplossing ligt bij meer succesvolle en nieuwe ondernemers en een overheid die zich terugtrekt door het mes te zetten in overmatige wet- en regelgeving. Wij vragen om beleid dat uitstijgt boven het maken van rekensommen over bezuinigen. Investeren in maatschappelijk relevante innovatie leidt tot kwaliteitsverbetering én significante kostenbesparingen. Bezuinigen moet, maar doe dat vooral op bureaucratie.

Onze speerpunten voor innovatiebeleid zijn:

- Innovatie vast op alle overheidsagenda's.
- Maak ruimte voor ondernemers en burgers. Stimuleer 'zelfondernemerschap'.
- Faciliteer een sportief speelveld zonder hobbels en met goede scheidsrechters.
- Maak concrete maatschappelijke (markt)behoeften richtinggevend voor innovatiebeleid.
- Zorg ervoor dat kennis door ondernemers wordt toegepast.
- Buit de sterktes van Nederland uit.

Met vriendelijke groet,

Community of Talents

Een afschrift van deze brief sturen wij aan:

Kabinet der Koningin, Mr. P.W.A. Schellekens
Eerste Kamer der Staten Generaal, Drs. P.R.H.M. van der Linden
Tweede Kamer der Staten Generaal, mevr. G.A. Verbeet
Ministerie van Economische Zaken, drs. M.J.A. van der Hoeven
Fractie leider VVD, drs. M. Rutte
Fractie leider CDA, drs. M.J.M. Verhagen
Fractie leider PVV, de heer G. Wilders

COMMUNITY OF TALENTS

LinkedIn groep Innovatie 2.0 – Community of Talents.

Deze community is op initiatief van het Ministerie van Economische Zaken in maart 2008 opgericht met het doel in cocreatie innovatiebeleid te maken via internet.

De [Community of Talents](#) is gericht op het wegnemen van barrières voor duurzame innovatie door het mobiliseren van de ruim 3600 talenten die zich vanuit het bedrijfsleven, de overheid, maatschappelijke organisaties en kennisinstellingen inmiddels hebben aangesloten.

In toenemende mate worden naast hoogwaardige discussies via internet ook offline bijeenkomsten georganiseerd.

De brief bevat bijdragen van:

De Community of Talents Crew:

Ardo de Graaf
Jacqueline Rempt
Stephan Verveen

Nils de Witte
Nico Schouten

De sprekers tijdens de conferentie 'De innovatiemotor duurzaam aan de praat':

Floris Croon
Kees Eijkel
Jurriaan Pröpper
Duncan Stutterheim

En overige leden van Community of Talents, waaronder deelnemers aan de conferentie 'De innovatiemotor duurzaam aan de praat'.

Deelnemers aan discussie over de brief op LinkedIn:

Hein Aberson
Ton Bil
Jean Paul Close
Wouter de Heij
Petra de Weerd - Nederhof
Chris den Hamer
Martine Groenewegen
Marjolein Hins
Paul Jansen
B.B. Klaversteijn
Gijsbert Koren
Noks Nauta

Chris Noordam
Herman Poos
Richard Reekers
Lars Rengersen
Patrick Rutten
Joost Valk
Rob van den Tillaart
Pauline van Dulken-Jansen
Frits van Riel
Bart Verheijen
Raymond Witvoet

Contact:

Jacqueline Rempt

T 035 523 95 06 M 06 23 32 56 15
Koningin Wilhelminastraat 15a, 1271 PE Huizen
jrempt@remptation.com

DE AANBEVELINGEN

Hieronder vindt u de concrete beleidsaanbevelingen van de Community of Talents.

Innovatie vast op alle overheidsagenda's

Begin met innovatie een vaste plek op de agenda te geven, de verkokering binnen departementen tegen te gaan en de effectiviteit te meten.

- Stimuleer met een “ministerie van vernieuwing” de verbinding tussen departementen en kennisgebieden. Zorg voor minder verkokering.
- Gooi de financieringspot voor innovatie op één hoop.
- Doe een grondige studie naar de effectiviteit van het innovatiebeleid, de publiek gefinancierde supportorganisaties en subsidies in de afgelopen veertig jaar en leer daarvan. Onderzoek de structurele blokkades voor ondernemers en koplopers in Nederland en zoek manieren om die barrières weg te nemen. Laat de studie uitvoeren door onafhankelijke mensen met kennis van innovatie en ondernemerschap. Evalueer structureel het resultaat van toekomstige investeringen.
- Betrek, naast de gevestigde orde, burgerinitiatieven (zoals de Community of Talents) en (kleine) innovatieve partijen bij innovatieplatforms en overlegorganen.
- Stel een klachtenloket in voor gedupeerde ondernemers.

Maak ruimte voor bedrijven en burgers. Stimuleer ‘zelfondernemerschap’

Technische innovatie en sociale vernieuwing moeten hand in hand gaan. In een vergrijzende samenleving is al het talent hard nodig. Naar schatting wordt slechts de helft van de potenties binnen commerciële organisaties gebruikt. De rijkdom aan talenten, kennis en ideeën in de maatschappij worden voor de overheid het vertrekpunt voor het faciliteren van vernieuwing. (Herman Wijffels www.perfectshot.nl/Herman_Wijffels.mp4)

Benut de mogelijkheden en talenten waarover mensen beschikken.

Mobiliseer en benut talent als nooit tevoren. Aantoonbare betrokkenheid van veel burgers en ondernemers gaat verloren door dominante gevestigde belangen en onduidelijke procedures. Er leven concrete initiatieven van mensen met zeer uiteenlopende talenten en passies. Hun enthousiasme zal de innovatiemotor aan de praat krijgen. De overheid kan daar gebruik van maken.

- Stimuleer zelfleiderschap. Zoek in de maatschappij naar concrete zelfgestarte initiatieven en biedt mogelijkheden om naar een volgende ontwikkelfase te komen.
- Creëer meer experimenteerterruimte voor de groeiende netwerken en doe-tanks met marktgerichte, vernieuwingsgezinde ondernemers, maatschappelijke organisaties en ambtenaren door ook ideeën en initiatieven die niet binnen bestaande programma's of beleidsinstrumenten passen, dan wel verschillende beleidsterreinen bestrijken, te benutten.
- Faciliteer niet met subsidie. Verstrek leningen met lage rentetarieven en overheidsgarantie.
- Biedt faciliteiten voor samenwerken en verbinding. Laat mensen proeven aan innovatie en ondernemerschap. Benut het ongebruikte reservoir aan kennis bij mensen binnen organisaties die relevant is voor innovatieve ondernemingen. Stimuleer het tijdelijk uitlenen aan innovators. De werkgever krijgt daar een werknemer met innovatie-ervaring voor terug.
- Moderniseer de faciliteiten waar de overheid over beschikt zodanig dat deze passen in de netwerksamenleving. Herzien de primaire processen. De ICT-basisvoorwaarden voor organisatieoverstijgend werken zijn ruimschoots aanwezig. Durf het potentieel te

benutten door sociale innovatie voor de overheid voorwaardelijk te stellen. (Zie o.a. Nederlands Centrum voor Sociale Innovatie en Ambtenaar 2.0).

- Voer een stelsel in waarbij waardevolle kennis van ouderen en frisse ideeën van jongeren elkaar bevruchten. En stel als overheid een voorbeeld in het toepassen van levenslang leren en ontwikkelen.

Doorbreek nivellering

We leven in een maatschappij waarin mensen niet boven het maaiveld uit (durven) komen. Het is hard nodig dat kinderen al op jonge leeftijd worden gestimuleerd hun talenten uit te buiten, aan te pakken, lef te hebben en eigenwijs en trots te zijn op wat ze zelf bereiken.

- Geef kinderen verplicht les in ondernemerschap en innovatie. Zet ondernemers voor de klas. Laat ze (al dan niet spelenderwijs) een bedrijf opzetten. Stimuleer creativiteit. Laat de doorstroom naar hoger onderwijs plaatsvinden op basis van schoolresultaten en niet op basis van loting.
- Elke universitaire opleiding dient onderwijs te verzorgen in ondernemerschap. Zet masteropleidingen voor het linken van wetenschap met bedrijfsleven op.
- Zorg voor een meer stimulerende omgeving voor ondernemers die uitdaagt en tegelijkertijd aanspoort tot eigen verantwoordelijkheid nemen. Voorkom afhankelijkheid van subsidies.
- Beloon ambtenaren die hierin aantoonbaar succesvol zijn.

Faciliteer een sportief speelveld zonder hobbels en met goede scheidsrechters

Er zijn genoeg bedrijven en startende ondernemers met goede en levensvatbare innovatie plannen. De overheid kan minder controleren en meer faciliteren. Zet het mes in wet- en regelgeving. Zorg voor minder regelingen en richt die op het realiseren van een beperkt aantal ruim gestelde maatschappelijke doelen. Innovatieve spelers worden vaak weggespeeld door grote ervaren spelers. Richt een apart speelveld in voor innovatieve ondernemers waar het innovatiespel volgens heel andere regels gespeeld kan worden.

Durf risico's te nemen

We leven in een maatschappij waarin mensen geen risico's durven nemen. Accepteer als samenleving en overheid dat innovatieve projecten ook kunnen mislukken. Probeer daarvan te leren in plaats van bestuurders te verlammen met de angst voor mislukking.

- De overheid kan subsidies beter omzetten in renteloze leningen. Bij commercieel deelsucces betaalt de ondernemer de lening terug, zodat verliezen elders kunnen worden opgevangen. Dek op deze manier voor starters en innovators alleen hun kosten en behoefte aan begeleiding.
- Zorg voor één loket waar plannen worden ingediend. Laat de selectie en verbetering van kansrijke plannen via internet plaatsvinden, waarbij betrokken buitenstaanders het oordeel van experts aanvullen en zo nodig corrigeren.
- Verwacht bij het verstrekken van leningen niet onmiddellijk commercieel resultaat. Onder de huidige omstandigheden is leren innoveren belangrijker dan het maken van korte-termijn-winsten op innovatie in zowel financiële als publicitaire zin.

Verbeter het financieringstraject

Innovatie is een proces met vele stappen. Faciliteer het gehele innovatieproces van *begin tot eind*. Stop met het ondersteunen van de losse stappen en de daaraan gekoppelde tijdrovende rapportages en onzekerheden. Ga over op het verstekken van leningen in plaats van subsidiëren.

- Bestrijdt de 'Valley of Death' ofwel het falen van verreweg de meeste starters in de marktintroductiefase. De venture capitalist mag daar ook aan verdienen. Maak de kosten van Corporate Venturing aftrekbaar van de Vennootschapsbelasting.

- Ondersteun vooral met werkkapitaal. Scheldt de af te dragen BTW vrij in de starterperiode en vraag geen rente over de eerste jaren van de startersleningen. Beloon duurzaam ondernemerschap door het percentage vennootschapsbelasting rechtsevenredig te maken met de winst.
- Zet korte-termijn-subsidies om in langlopende leningen met tussentijdse targets. Ga er minder bureaucratisch mee om. Maak criteria niet rigide en onderken bij het inrichten van processen dat innovaties veelal niet binnen kaders passen door meer op principes te sturen dan op concrete uitkomsten.
- Laat ondernemers vrij de partijen, kennis en support in te huren die zij nodig achten.
- Saneer de ondersteuningsinitiatieven voor starters. Het zijn er teveel, ieder met te weinig geld. Starters weten niet meer waar ze terecht kunnen en het grote aantal “wegwijzers” verergert dat nog.

Verplicht de overheid tot de rol van ‘launching customer’

Versterk en verbeter het interdepartementaal programma Innovatiegericht Inkopen.

- Vermijd risicomijdend gedrag bij aanbestedingen door teveel nadruk op 'preferred suppliers'. Geef kleine innovatieve partijen een kans door hen serieus te nemen en opdrachten te gunnen.
- Koop in op de langere-termijn-bijdrage aan het bereiken van maatschappelijke doelen en niet op korte-termijn-kosten en efficiency.
- Behoud het Europese koploperschap op het gebied pre concurrentieel aanbesteden. Verbeter dit traject door via interdepartementale samenwerking verbinding tussen pre concurrentieel aanbesteden en de eigenlijke aanbesteding te maken en de timing op elkaar af te stemmen.

Verbeter het overheidsapparaat

- Haal nog meer ambtenaren binnen met een passie voor innovatie. Ga voor kwaliteit in plaats van kwantiteit. Selecteer op kennis en ervaring met starters en problemen.
- Laat publieke innovatie-support-organisaties vooral samenwerken met door de wol geverfde ondernemers.

Maak concrete maatschappelijke (markt)behoeften richtinggevend voor innovatiebeleid

Daag de markt, maatschappelijke organisaties en de burgers uit om met maatschappelijk relevante oplossingen te komen. Maak voor ondernemers inzichtelijk waar concrete maatschappelijke behoeften en marktkansen liggen. Faciliteer als overheid samenwerking op die thema's waar burgers zich betrokken bij voelen.

- Besteed maatschappelijke problemen aan. Initieer prijsvragen voor ondernemers, maatschappelijke organisaties en burgers voor nieuwe ideeën en innovaties en doe de jurering via internet. Laat, naast experts, de burger in de jurering participeren.
- Koppel innovatie aan lokale gebiedsontwikkeling met het doel de aantrekkelijkheid voor wonen, werken en leven duurzaam te verhogen. Stimuleer via regionale overheden lokaal eigen initiatief, lokale crowd-funding en crowd-sourcing om problemen aan te pakken. Initieer ‘doe mee’-projecten.
- Optimaliseer het Meerjaren Innovatie Kennis Kompas (MIKK) als valorisatietool om de vraag naar kennis (Maatschappelijke Innovatie Agenda) en het aanbod van kennis (innovatieprogramma's) aan elkaar te verbinden.

Zorg ervoor dat kennis door ondernemers wordt toegepast

Leg voor de komende kabinetsperiode meer nadruk op kennis overdragen en beschikbaar maken dan op kennis ontwikkelen. Stuur bij kennisvalorisatie aan op een cultuur van delen, openheid en samenwerken tussen kennisinstellingen en bedrijven.

- Garandeer dat publiek ontwikkelde kennis vrij beschikbaar is. Als de industrie de kennis wil afschermen, dan wordt daar 100 procent voor betaald.

- Ontsluit publicaties en proefschriften. Wetenschappelijke kennis kan voor leken onbegrijpelijk zijn. Zorg letterlijk voor een vertaling die voor ondernemers toegankelijk is.
- Draag de kennis bij bedrijven aan. Reken universiteiten, kennisinstututen, wetenschappers en kenniswerkers niet alleen af op het wetenschappelijke gehalte van ontwikkelde kennis. Beoordeel hen aanvullend op het praktische gebruik van hun kennis door ondernemers en van de ideeën die “op de plank liggen”. Stel daar relevante indicatoren voor op. Tel daartoe bijvoorbeeld het aantal echte samenwerkingsverbanden met bedrijven, het aantal ingeleverde innovatievouchers en de kennis die is toegepast.
- Maak innovatie-‘best practices’ via een website zichtbaar. Start daarnaast een ‘worst practices website’ om te laten zien wat níet werkt, respectievelijk te leren van fouten. Dit kan ook het hergebruik van gestrande ideeën faciliteren.
- Creëer een platform waar jongeren en startende ondernemers hun ideeën kunnen toetsen aan de kennis van ervaren ouderen.

Buit de sterktes van Nederland uit

Houd het internationale speelveld buiten Nederland zorgvuldig in de gaten. De concurrentie neemt toe. De positie van Nederland op het gebied van R&D en innovatief ondernemerschap brokkelt af. Borduur voort op waar Nederland in uitblinkt: de sleutelgebieden (Chemie, High Tech, Flowers & Food, Creatieve industrie) en de Pieken in de Delta.

- Faciliteer het ontstaan van een nieuw bedrijfsleven met proeftuinen en doe-tanks binnen netwerkorganisaties en samenwerkingsverbanden.
- Voorkom onnodige concurrentie tussen de sleutelgebieden en de Pieken in de Delta. Stimuleer juist samenwerking en kruisbestuiving, vooral ook internationaal.
- Zorg ervoor dat nog niet zichtbare toekomstige sterktes niet vertrapt worden voordat ze tot ontkiemen komen.
- Positioneer BV Nederland internationaal als ‘grenzeloze’ proeftuin- en doe-tank voor de wereld en communiceer de sterktes.
- Draag zorg voor een optimaal vestigingsklimaat voor internationale bedrijven en kenniswerkers.

ACHTERGROND

Stimuleer innovatie voor baanbrekende maatschappelijk oplossingen

We staan voor enorme uitdagingen: vergrijzing, stijgende kosten van gezondheidszorg, uitputting van natuurlijke bronnen, vervuiling van het milieu en wereldwijd een toenemend voedseltekort. Voor de benodigde oplossingen zijn innovatie en ondernemerschap onontbeerlijk. Nederland heeft veel van de kennis in huis om een toonaangevende innovatiemotor te zijn. De urgentie daarvoor is internationaal.

Wetenschappelijk nu al een top positie in de wereld

Nederland heeft een belangrijk aantal van de doelen van de Kennis en Innovatie Agenda voor 2020 bereikt (Bron: pag. 60 en 61 KIA 2011-2020). De huidige status:

– Wereldwijde octrooien	1 ^e plek in de wereld
– Wetenschappelijke artikelen	2 ^e plek in de wereld
– Privaat gefinancierd R&D	2 ^e plek in de wereld
– Impactscore van wetenschappelijke artikelen	4 ^e plek in de wereld

Geef innovatief ondernemen een boost

Op het gebied van innovatief ondernemerschap loopt Nederland echter ruimschoots achter op de voor 2020 gestelde doelen. Slechts 2% van de ontwikkelde kennis wordt door bedrijven toegepast. “Er is te weinig bewijs dat publiek geld dat nu onder het mom van innovatie wordt uitgegeven inderdaad winstgevende bedrijvigheid oplevert” (bron: Werkgroep Brede Heroverweging). Gesteld wordt dat ...

- de private onderzoeksinvesteringen moeten verdubbelen.
- de innovatieve samenwerking van het MKB met kennisinstellingen, leveranciers, klanten en concurrenten met tussen de 38 en 90 procent moet toenemen.
- het aantal bij SIA/RAAK projecten betrokken bedrijven en instellingen moet verdrievoudigen.
- het percentage Nederlanders met een positieve houding t.o.v. ondernemerschap met 23 procent omhoog moet.
- het aantal startende ondernemers met 11 procent moet toenemen en dat het aandeel starters met nieuwe technologieën met 80 procent omhoog moet.
- het aantal snelle groeiers met de helft moet toenemen.
- het omzetaandeel van technologische innovatie moet verdubbelen.
- het percentage bedrijven met marketing- en organisatie-innovatie met 30 procent omhoog moet.
- het aantal nieuwe handelsmerken per jaar met ruim 15 procent moet stijgen.

Geef onderwijs een boost

Ook op het gebied van onderwijs loopt Nederland ruimschoots achter op de doelen voor 2010. Gesteld wordt dat ...

- de kwaliteit en beschikbaarheid van onderwijspersoneel omhoog moet.
- de bereikbaarheid en kwaliteit van onderwijs omhoog moet.
- de deelname aan volwassenenonderwijs omhoog moet.

Bezuinigen staat boven aan de agenda

De economische crisis noopt tot bezuinigen. Dit onderwerp staat bovenaan de agenda van de coalitiebesprekingen. Terwijl investeren in innovatie en ondernemerschap tot grotere efficiency en kwaliteitsverbetering leidt en significante kostenbesparingen oplevert. Een vernieuwende beleidsaanpak voor innovatie en samenwerking tussen alle maatschappelijke geledingen is nodig. Daar is leiderschap van politici voor nodig dat uitstijgt boven het maken van rekensommen over bezuinigingen of het investeren in onderwijs en onderzoek.